

.....

SPRÁVA O STAVE ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA SLOVENSKEJ REPUBLIKY V ROKU 2022

SÚHRNNÉ HODNOTENIE ENVIRONMENTÁLNEJ SITUÁCIE V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Hodnotenie zmien jednotlivých indikátorov

Ikona	Vysvetlenie hodnotenia
	Pozitívny vývoj , prevažujú trendy zlepšenia. Pozitívne hodnotenie môže nastať aj v prípade mierneho zhoršenia, ktoré neovplyvňuje už dosiahnutý vyhovujúci stav.
	Variabilný , nejednoznačný trend, trend bez výraznejších zmien v pozitívnom ako aj nepriaznivom smere.
	Nepriaznivý vývoj , prevažujú trendy zhoršenia. Negatívne hodnotenie môže nastať aj v prípade mierneho zlepšenia, ktoré však nie je dostatočné z hľadiska požadovaného vývoja indikátora.

Hodnotenie stavu jednotlivých indikátorov

Ikona	Vysvetlenie hodnotenia
	Vyhovujúci stav . Pozitívny stav, plnenie limitných hodnôt a cieľov, resp. len minimálne odchýlky od nich.
	Stav, ktorému nemožno jednoznačne priradiť hodnotenie vyhovujúci, resp. nevyhovujúci . Je to napríklad z dôvodu, že pre jeho hodnotenie nie sú stanovené ciele alebo limity, resp. jeho zhodnotenie nie je jednoznačné.
	Nevyhovujúci stav . V prevažnej miere prekračovanie limitných hodnôt, neplnenie stanovených cieľov, resp. ohrozenie splnenia cieľov stanovených pre budúce obdobia.

Hodnotenie prognózy dosiahnutia cieľov Envirostratégie (ES) 2030

Ikona	Vysvetlenie hodnotenia prognózy plnenia cieľov ES 2030
	Pozitívny vývoj . Zachovanie trendu vo vývoji indikátora, podporené dôslednou implementáciou prijatých opatrení, signalizuje predpoklad splnenia plánovaných cieľov.
	Stav, ktorému nemožno jednoznačne priradiť hodnotenie pozitívny resp. nepriaznivý vývoj . Trend vo vývoji len mierne pozitívny, resp. z dlhodobejšieho hľadiska nejednoznačný. Avšak realizácia prijatých opatrení môže viesť k splneniu plánovaných cieľov.
	Nepriaznivý vývoj . Trend vo vývoji indikátora signalizuje ohrozenie splnenia plánovaných cieľov. Je otázne, či výsledky dosiahnuté ďalšou plánovanou realizáciou prijatých opatrení, budú dostatočné pre splnenie cieľov.

Udržateľné využívanie a efektívna ochrana prírodných zdrojov

Dostatok čistej vody pre všetkých

Kvalita povrchových vôd a stav útvarov povrchovej vody (podrobnejšie hodnotenie od str. 17)

Zmena od roku 2007		Podiel počtu vodných útvarov vo veľmi dobrom a dobrom ekologickom stave/potenciáli v 3. hodnotenom období (2013 – 2018) oproti prvému (2007 – 2008) a druhému (2009 – 2013) hodnotenému obdobiu poklesol na 41,30 % (1. hodnotené obdobie – 63,75 %, 2. hodnotené obdobie – 56,29 %). Podiel počtu vodných útvarov v dobrom chemickom stave v treťom hodnotenom období poklesol na 71,21 % oproti 95,11 % v prvom a 97,55 % v druhom hodnotenom období. Dôvodom poklesu je najmä postupné zvyšovanie úrovne spoľahlivosti hodnotenia stavu vodných útvarov súvisiace so sprísnovaním legislatívy na európskej i národnej úrovni. Ide o zvyšovanie počtu monitorovaných vodných útvarov, zvyšovanie počtu monitorovaných ukazovateľov kvality vody, ktoré sa v predchádzajúcich obdobiach nemonitorovali, ako aj sprísnovanie limitných hodnôt.
Posledná medziročná zmena		Medziročne došlo k miernemu nárastu počtu miest monitorovania (382 oproti 367). Zaznamenaný bol tiež nárast počtu miest monitorovania, na ktorých neboli splnené požiadavky na kvalitu povrchových vôd.
Stav (2022)		Pretrvávalo prekročenie limitných hodnôt v jednotlivých skupinách ukazovateľov, ako aj prioritných látok a niektorých ďalších látok hodnotených pre dodržanie environmentálnej normy kvality na viacerých monitorovacích miestach (332 z celkového počtu 382).
Prognóza plnenia cieľov ES 2030		V riziku nedosiahnutia dobrého ekologického stavu/potenciálu do roku 2027 je 25,98 % útvarov povrchovej vody a v riziku nedosiahnutia dobrého chemického stavu 2,22 % útvarov. Naplnenie cieľa Envirostratégie 2030 zabezpečiť dosiahnutie dobrého stavu všetkých útvarov povrchovej vody do roku 2030 bude vyžadovať značné úsilie, najmä v realizácii opatrení na zlepšenie ekologického stavu vodných útvarov.

Kvalita podzemných vôd a stav útvarov podzemnej vody (podrobnejšie hodnotenie od str. 21)

Zmena od roku 2007		Podiel počtu kvartérnych a predkvartérnych vodných útvarov v dobrom chemickom stave v treťom hodnotenom období (2013 – 2018) zostal oproti prvému a druhému hodnotenému obdobiu nezmenený (1. hodnotené obdobie (2007 – 2008) – 82,67 %, 2. hodnotené obdobie (2009 – 2013) – 85,33 %, 3. hodnotené obdobie – 82,62 %). Podiel počtu kvartérnych a predkvartérnych vodných útvarov v dobrom kvantitatívnom stave poklesol (1. hodnotené obdobie – 93,33 %, 2. hodnotené obdobie – 96,00 %, 3. hodnotené obdobie – 90,67 %). V 3. hodnotenom období bol po prvýkrát hodnotený chemický a kvantitatívny stav aj v prípade útvarov podzemnej vody v geotermálnych štruktúrach. Z celkového počtu všetkých kategórií útvarov podzemnej vody (kvartérnych, predkvartérnych a geotermálnych) dosiahlo v tomto období dobrý chemický stav 80,19 % a dobrý kvantitatívny stav 90,57 % vodných útvarov. Jednotlivé hodnotiace obdobia však nie je možné korektne porovnávať, pretože v 3. hodnotenom období, na rozdiel od predchádzajúcich, bolo hodnotenie rozšírené o viacero testov, rozšírený bol rozsah hodnotených ukazovateľov aj monitorovaných objektov. Napriek uvedenému rozdielu sa nepredpokladá zhoršovanie kvality podzemnej vody na Slovensku.
Posledná medziročná zmena		Došlo k nárastu počtu monitorovacích objektov štátnej hydrologickej siete na 703 (oproti 480 objektov v roku 2021), zvýšil sa aj počet prekročených ukazovateľov na 2 044 (v roku 2021 bolo prekročených 1 360 ukazovateľov).
Stav (2022)		Vo väčšine monitorovacích objektov monitorovacej siete podzemnej vody bola prekročená limitná hodnota kvality pitnej vody aspoň v jednom ukazovateli.
Prognóza plnenia cieľov ES 2030		Do rizika nedosiahnutia dobrého chemického stavu do roku 2027 bolo zaradených 18 útvarov podzemnej vody a 19 útvarov je v riziku nedosiahnutia dobrého kvantitatívneho stavu. Splnenie cieľa Envirostratégie 2030 - dosiahnutie dobrého stavu všetkých útvarov podzemnej vody do roku 2030, nie je jednoznačné.

Kvalita pitnej vody (podrobnejšie hodnotenie od str. 26)

Zmena od roku 2005		Kvalita pitnej vody distribuovanej verejnými vodovodmi je dlhodobo na veľmi vysokej úrovni. Počet obyvateľov pripojených na verejné vodovody sa v porovnaní rokov 2005 a 2022 zvýšil o 4,87 percentuálnych bodov.
Posledná medziročná zmena		Podiel analýz pitnej vody vyhovujúcich hygienickým limitom medziročne mierne narástol (v roku 2021 dosahoval 99,74 %). Počet obyvateľov zásobovaných z verejných vodovodov narástol o 0,12 percentuálneho bodu.
Stav (2022)		Hygienickým limitom vyhovovalo 99,81 % analýz pitnej vody. 90,27 % obyvateľov SR bolo zásobovaných vodou z verejných vodovodov.
Prognóza plnenia cieľov ES 2030		Kvalita pitnej vody je dlhodobo na vysokej úrovni a mierne rastie percento napojenia obyvateľstva na verejné vodovody. Je reálny predpoklad, že cieľ zabezpečenia dostatku čistej vody pre všetkých bude splnený.

Odpadové vody a napojenie na verejnú kanalizáciu (podrobnejšie hodnotenie od str. 30)

Zmena od roku 2005		Pokles objemu vypúšťaných odpadových vôd v roku 2022 oproti roku 2005 predstavoval 35,98 %, rovnako došlo aj k poklesu celkového vypúšťaného znečistenia. Počet obyvateľov napojených na verejnú kanalizáciu sa v porovnaní uvedených rokov zvýšil o 13,92 percentuálnych bodov.
Posledná medziročná zmena		Produkcia odpadových vôd poklesla. Veľmi mierne poklesol podiel ich čistenia. Počet obyvateľov napojených na verejné kanalizácie narástol o 0,38 percentuálneho bodu.
Stav (2022)		Úroveň napojenia obyvateľstva na verejné kanalizácie predstavuje 71,00 %.
Prognóza plnenia cieľov ES 2030		Podiel odvádzaných a čistených odpadových vôd z aglomerácií nad 2 000 EO sa postupne zvyšuje, hoci stále nedosahuje požadovanú úroveň. Na nízkej úrovni zostáva najmä plnenie cieľov v aglomeráciách pod 2 000 EO. Prijímané sú strategické dokumenty a na ne naviazané finančné mechanizmy podporujúce opatrenia na zvyšovanie podielu odvádzaných a čistených odpadových vôd. Tieto opatrenia sú však finančne náročné a ich realizáciu bude v značnej miere ovplyvňovať dostupnosť finančných zdrojov.

Účinná ochrana prírody a krajiny

Stav druhov a biotopov európskeho významu (podrobnejšie hodnotenie od str. 41)

Zmena od roku 2005		V porovnaní s 1. (2004 – 2006) a 2. (2007 – 2012) reportovacím obdobím došlo v 3. reportovacom období (2013 – 2018) k výraznejšiemu zlepšeniu poznatkov, v skutočnosti je však ich stav viac-menej rovnaký (tzn. naďalej nepriaznivý – nedostatočné opatrenia).
Posledná medziročná zmena		Stav druhov a biotopov európskeho významu sa podľa zápisov z priebežného monitoringu (KIMS) medziročne výraznejšie nezmenil. Zvýšil sa význam a smerovanie lesného hospodárstva k prírode blízkeho obhospodarovania lesov a v súbehu s implementáciou projektov sa tak realizovali opatrenia smerom k posilneniu starostlivosti o vybrané druhy a biotopy.
Stav (2022)		Stav druhov a biotopov európskeho významu do veľkej miery nie je priaznivý, v nepriaznivom stave sa nachádza 75 % druhov a 60 % biotopov európskeho významu.
Prognóza plnenia cieľov ES 2030		Pre dosiahnutie cieľa ohľadne zastavenia straty biodiverzity, resp. výrazného a merateľného zlepšenia stavu druhov a biotopov európskeho významu je potrebné zvýšiť úsilie prostredníctvom cielených opatrení.

Chránené územia (podrobnejšie hodnotenie od str. 45)

Zmena od roku 2005		Podiel tzv. maloplošných chránených území (vrátane ich ochranných pásiem) sa mierne zvýšil z 2,24 % v roku 2005 na 3,11 % v roku 2022. Naštartovalo sa budovanie európskej sústavy Natura 2000.
Posledná medziročná zmena		Bol vyhlásený NP Muránska planina, vrátane jeho zón a ochranného pásma. Schválený bol tiež doplnok národného zoznamu území európskeho významu, ktorý obsahuje 97 lokalít s celkovou výmerou 10 195 ha. Pripravované a spracovávané boli ďalšie programy starostlivosti o CHVÚ. V súvislosti so schválenou reformou národných parkov na Slovensku sa zriadili Správy národných parkov so samostatnou právnou subjektivitou.
Stav (2022)		Napriek vysokému podielu výmery CHÚ možno pozorovať v národnej sústave aj mnohé nedostatky (reprezentatívnosť, kvalita, cieľový stav ochrany, realizácia programov starostlivosti o tzv. MCHÚ). Európska sústava Natura 2000 je už z veľkej časti dobudovaná, ale príprava programov starostlivosti je pomalá, keďže stále chýba dostatočná motivácia vlastníkov a užívateľov pozemkov.
Prognóza plnenia cieľov ES 2030		Ciele ohľadne dobudovania sústavy Natura 2000, ako aj dopracovania a schválenia zostávajúcich programov starostlivosti o chránené územia sa postupne plnia.

Udržateľné hospodárenie s pôdou

Pristupné živiny v pôde (podrobnejšie hodnotenie od str. 65)

Zmena od roku 2006		Došlo k nárastu zastúpenia poľnohospodárskych pôd s nízkou zásobou fosforu a draslíka.
Posledná medziročná zmena	-	Množstvo prístupných živín sa sleduje v 6-ročných cykloch.
Stav (posledný ukončený cyklus 2012 – 2018)		Takmer 46,9 % poľnohospodárskych pôd vykazuje nízku zásobu fosforu a naopak 52,1 % pôd dobrú zásobu draslíka a 84,2 % dobrú zásobu horčíka.
Prognóza plnenia cieľov ES 2030		Neustále rastie zastúpenie poľnohospodárskych pôd s nízkou zásobou fosforu a draslíka čo naznačuje, že splnenie cieľa do roku 2030 – zabrániť strate živín v pôde je zatiaľ ohrozené.

Spotreba pesticídov v poľnohospodárskej výrobe (podrobnejšie hodnotenie od str. 67)

Zmena od roku 2005		Od roku 2005 došlo k zvýšeniu spotreby pesticídov o 34,7 %.
Posledná medziročná zmena		Medziročne sa spotreba pesticídov znížila o 5,1 %.
Stav (2022)		Do poľnohospodárskej pôdy sa aplikovalo 4 725,75 t pesticídov.
Prognóza plnenia cieľov ES 2030		Vývoj spotreby pesticídov v poľnohospodárstve je z dlhodobejšieho hľadiska nejednoznačný, čo indikuje zatiaľ nedostatočné smerovanie k plneniu cieľa – znížiť spotrebu pesticídov v poľnohospodárstve a zabezpečiť ich kontinuálny pokles.

Aplikácia spracovaného čistiarenskeho kalu a dnových sedimentov do pôdy (podrobnejšie hodnotenie od str. 69)

Zmena od roku 2005		Zaznamenaný bol nepatrný pokles množstva sušiny kalu použitého na výrobu kompostu a to o 0,4 %.
Posledná medziročná zmena		Medziročne sa zvýšilo množstvo sušiny kalu spracovaného na kompost o 3,7 %.
Stav (2022)		Pri výrobe kompostu sa spotrebovalo 28 795 t sušiny čistiarenskeho kalu.
Prognóza plnenia cieľov ES 2030		Predpoklad splnenia cieľa pre rok 2030 – vo vyššej miere využívať hnojenie spracovaným a environmentálne nezávadným čistiarenským kalom je zatiaľ nejednoznačný.

Výmera poľnohospodárskej pôdy v systéme ekologickej poľnohospodárskej výroby (podrobnejšie hodnotenie od str. 70)

Zmena od roku 2005		Od roku 2005 sa výmera poľnohospodárskej pôdy v systéme ekologickej poľnohospodárskej výroby zvýšila zo 4,4 % z celkovej rozlohy poľnohospodárskej pôdy v roku 2005 na 13,53 % v roku 2022.
Posledná medziročná zmena		V roku 2022 výmera poľnohospodárskej pôdy v systéme ekologickej poľnohospodárskej výroby bola približne na rovnakej úrovni ako v roku 2021.
Stav (2022)		Výmera poľnohospodárskej pôdy v systéme ekologickej poľnohospodárskej výroby predstavuje 13,53 % z celkovej rozlohy poľnohospodárskej pôdy.
Prognóza plnenia cieľov ES 2030		Výmera poľnohospodárskej pôdy s ekologickou poľnohospodárskou výrobou predstavovala 13,53 % z celkovej rozlohy poľnohospodárskej pôdy, čím cieľ Envirostratégie 2030 zvýšiť podiel obhospodarovanej pôdy v systéme ekologickej poľnohospodárskej výroby minimálne na 13,5 % z celkovej rozlohy poľnohospodárskej pôdy bol dosiahnutý.

Plnenie funkcií lesov

Drevinové zloženie a prirodzená obnova lesných porastov (podrobnejšie hodnotenie od str. 77)

Zmena od roku 2005		Vývoj v drevinovom zložení lesov je priaznivý (nárast podielu listnatých drevín z 59 % na súčasných 64,5 %). Rovnako je priaznivý aj vývoj v podiele prirodzenej obnovy lesných porastov na celkovej obnove (nárast z cca 34 % na podiel okolo 40 % v posledných 5 rokoch).
Posledná medziročná zmena		Došlo k ďalšiemu miernemu zvýšeniu zastúpenia listnatých drevín oproti ihličnatým. Došlo ale aj k miernemu zníženiu podielu prirodzenej obnovy lesných porastov (o 2,1 percentuálneho bodu).
Stav (2022)		V lesoch SR prevláda všeobecne priaznivá a pestrá druhová štruktúra. Podiel prirodzenej obnovy sa približuje úrovni lesnícky vyspelých porovnateľných štátov.
Prognóza plnenia cieľov ES 2030		Cieľ podporiť zvýšenie diverzity a uprednostňovať pestovanie a výsadbu pôvodných druhov drevín sa priebežne plní.

Ťažba dreva a využívanie lesných zdrojov (podrobnejšie hodnotenie od str. 78)

Zmena od roku 2005		Objem ťažby dreva kolísal, hlavne s ohľadom na výskyt veterných kalamít, pričom v dlhodobom trende sa plánovaná aj skutočná ťažba dreva v SR zvyšovala až do roku 2019 (ako odraz vekového zastúpenia drevín). Viac ako polovicou sa však v období rokov 2005 – 2019 na objeme ťažby (negatívne) podieľala náhodná ťažba (v priemere 56 %). Využívanie lesných zdrojov charakterizované podielom ťažby dreva na celkovom bežnom prírastku (CBP) kleslo z 88 % (2005) na 64,1 % (2022), teda hospodárenie je stále udržateľné.
Posledná medziročná zmena		Došlo k miernemu zvýšeniu ťažby dreva (o 0,6 %), pričom nebola prekročená plánovaná ťažba. Podiel ťažby dreva na CBP medziročne len mierne vzrástol. Rezortom MPRV SR bol predstavený projekt „Otvorené LESY“, ktorého hlavným cieľom je priniesť širokej verejnosti jednoduché a prehľadné spracované informácie o nakladaní s drevom prostredníctvom aplikácie OTVORENÉ DREVO. Popritom spravuje NLC informačný systém lesného hospodárstva, v ktorom možno overiť, či ťažba dreva prebehla v súlade so zákonom a povinnou evidenciou.
Stav (2022)		Celková ťažba dreva neprevyšuje plánovanú a podiel náhodnej ťažby klesol na 35,8 %. Využívanie lesných zdrojov je možné hodnotiť ako udržateľné.
Prognóza plnenia cieľov ES 2030		Ťaží sa menej ako je CBP dreva. Zlepšila sa tiež evidencia a kontrola ťažby dreva, čo indikuje pozitívne smerovanie k plneniu cieľa – zabezpečeniu udržateľnej ťažby dreva.

Zdravotný stav lesov (podrobnejšie hodnotenie od str. 81)

Zmena od roku 2005		Od roku 2005 vidno výrazné zmeny v zdravotnom stave lesov indikovanom defoliáciou drevín, ktoré pravdepodobne súvisia s aktuálnymi klimatickými podmienkami (najmä so suchom). Podiel ihličnatých drevín v stupňoch defoliácie 2-4 sa za celé obdobie od roku 2005 nepretržite zvyšuje a aj v prípade listnatých drevín dochádza k zvyšovaniu ich priemernej defoliácie.
Posledná medziročná zmena		Medziročne došlo k zhoršeniu zdravotného stavu lesov (z 37,9 % poškodených stromov v stupni 2-4 v roku 2021 na 46,7 % v roku 2022). Podiel defoliovanej ihličnatých drevín pritom dosiahol najvyššiu hodnotu (58 %) od začiatku hodnotenia defoliácie (1987). Rovnako došlo aj k výraznejšiemu zhoršeniu stavu listnatých drevín (40,2 %).
Stav (2022)		Zdravotný stav lesov Slovenska možno stále považovať za nepriaznivý, pričom je naďalej horší ako celoeurópsky priemer.
Prognóza plnenia cieľov ES 2030	-	Envirostratégia 2030 explicitne nedefinuje ciele pre tento indikátor, zdravotný stav lesov však ovplyvňuje udržateľné hospodárenie v lesoch, vrátane ich diverzity.

Racionálne využívanie horninového prostredia

Ťažba nerastných surovín a jej vplyv na životné prostredie (podrobnejšie hodnotenie od str. 90)

Zmena od roku 2005		U väčšiny ťažených surovín objem ťažby nedosiahol stav z roku 2005 (pokles ťažby hnedého uhlia o 65 %, magnezitu o 62 %, rúd o 92 %), čo z hľadiska využívania prírodných zdrojov a vplyvov na životné prostredie spojených s ťažbou možno hodnotiť pozitívne.
Posledná medziročná zmena		Došlo k poklesu dobývania surovín na povrchu o 1,2 % i v podzemí o 19,2 %.
Stav (2022)		Podiel ťažby nerastných surovín na ich zásobách napriek medziročnému nárastu neindikuje problém s ich vyčerpatelnosťou. Znižovanie objemu ťažby vrátane implementácie zákona o nakladaní s ťažobným odpadom, sa priamo prejavilo na znižovaní negatívnych vplyvov ťažby na životné prostredie. Vo väzbe na stupňujúce sa negatívne dôsledky zmeny klímy (privalové dažde, vyvolaná nestabilita podlažia a podobne) zvýšenie pozornosti vyžadujú hlavne uzavreté a opustené úložiská odpadov z ťažobného priemyslu.
Prognóza plnenia cieľov ES 2030		Vývoj ťažby nerastných surovín a implementácia opatrení v oblasti nakladania s ťažobným odpadom indikuje predpoklad splnenia cieľa do roku 2030 – minimalizovať dopad ťažby nerastných surovín na životné prostredie.

Environmentálne záťaž (podrobnejšie hodnotenie od str. 94)

Posledná medziročná zmena		V roku 2022 pokračovali práce na prieskume lokalít pravdepodobných environmentálnych záťaží. Lokality, na ktorých bolo zdokumentované znečistenie, boli preradené medzi environmentálne záťaž. Zároveň boli ukončené sanácie na vybraných lokalitách a tieto boli vyradené z registra environmentálnych záťaží. Celkovo tak počet potvrdených environmentálnych záťaží poklesol o 5. Na lokalitách environmentálnych záťaží ide o znečistenie, ktoré vzniklo pred rokom 2007 (znečistenie po tomto roku sa posudzuje režimom environmentálnej škody v zmysle zákona č. 359/2007 Z. z. o prevencii a náprave environmentálnych škôd a o zmene a doplnení niektorých zákonov).
Stav (2022)		Evidovaných bolo 326 potvrdených environmentálnych záťaží, z toho 151 s vysokou prioritou riešenia. Z nich na 31 lokalitách prebiehala v roku 2022 sanácia, ukončené sanácie boli celkovo na 16 lokalitách.
Prognóza plnenia cieľov ES 2030		Splnenie cieľa vyvinúť úsilie na odstránenie environmentálnych záťaží s najvyššou prioritou riešenia je ohrozené vzhľadom na zložitost procesu riešenia environmentálnych záťaží, ako aj obmedzené finančné zdroje.

Zmena klímy a ochrana ovzdušia

Predchádzanie zmene klímy a zmierňovanie jej dopadov

Emisie skleníkových plynov (podrobnejšie hodnotenie od str. 96)

Zmena od roku 2005		Množstvo emisií skleníkových plynov od roku 2005 pokleslo o 26,9 %, čo predstavuje pozitívny trend.
Posledná medziročná zmena		Emisie skleníkových plynov medziročne v porovnaní rokov 2020 a 2021 narástli o 10,8 % avšak z krátkodobého hľadiska, napriek tomuto nárastu, vykazujú pomerne ustálený trend.
Stav (2021)		SR plní záväzky vyplývajúce z príslušných medzinárodných dohovorov týkajúcich sa emisií skleníkových plynov do ovzdušia.
Prognóza plnenia cieľov ES 2030		Cieľ znížiť emisie skleníkových plynov v sektoroch ETS o 43 % a v sektoroch mimo ETS do roku 2030 o 20 % v porovnaní s rokom 2005 bude podľa súčasného trendu s podporou implementácie prijatých opatrení pravdepodobne dosiahnutý.

Ochrana pred následkami povodní

Ochrana pred následkami povodní (podrobnejšie hodnotenie od str. 109)

Zmena od roku 2005		Celkové výdavky a škody spôsobené povodňami zaznamenali v roku 2022 v porovnaní s rokom 2005 pokles o 92,21 %. Pri hodnotení trendu v období rokov 2015 – 2022 tento vykazuje kolísavý charakter.
Posledná medziročná zmena		Celkové výdavky a škody medziročne poklesli o 14,41 mil. eur. Výdavky súvisiace s povodňovými záchrannými prácami klesli o 1,94 mil. eur a výdavky na zabezpečovacie práce o 5,26 mil. eur. Počet dní s vyhláseným stupňom povodňovej aktivity sa znížil o 43 (79 dní v roku 2022 oproti 122 dní v roku 2021).
Stav (2022)		Celkové výdavky a škody spôsobené povodňami boli vyčíslené na 2,257 mil. eur, z toho škody dosiahli hodnotu 1,303 mil. eur, usmrtená nebola žiadna osoba. Počet dní s vyhláseným stupňom povodňovej aktivity bol pod dlhodobejším priemerom o 28 dní (79 dní v roku 2022 oproti priemeru 107 dní za obdobie rokov 2007 – 2022).
Prognóza plnenia cieľov ES 2030		Realizáciou protipovodňových opatrení v dlhodobom horizonte klesli výdavky na povodňové a záchranné práce ako aj škody spôsobené povodňami. Problematické sú hlavne povodne spojené s privalovými dažďami. Potrebné je dôsledné uplatňovanie prijatých opatrení ako aj prijatie ďalších opatrení v súlade s pripravovanými novými plánmi manažmentu povodňového rizika.

Riešenie sucha a nedostatku vody

Sucho v krajine (podrobnejšie hodnotenie od str. 113)

Zmena od roku 2005		Výsledky monitoringu sucha na základe indexov poukazujú, že suché podmienky sa vyskytujú čoraz častejšie a trvajú dlhšiu dobu. Extrémne suché podmienky sa vyskytli už aj na severe SR.
Posledná medziročná zmena		Medziročná zmena sa týka časových a regionálnych rozdielov v prejavoch sucha. V obidvoch posledných sledovaných rokoch boli zaznamenané suché až extrémne suché podmienky v krajine.
Stav (2022)		Rok 2022 bol z hľadiska výskytu sucha na Slovensku výnimočný. Extrémne suché podmienky sa vyskytli na viac ako polovici územia Slovenska a trvanie sucha bolo na niektorých miestach dlhšie ako 200 dní.
Prognóza plnenia cieľov ES 2030		Nakoľko jednou z hlavných príčin nárastu suchých podmienok v krajine je rastúci trend potenciálneho výparu z pôdy spôsobený stúpajúcou teplotou vzduchu, predpokladá sa, že realizácia opatrení zameraných na zvýšenie vodnej retenčnej kapacity pôdy, zníženie vodnej erózie a zadržiavanie vody v krajine prispeje k dosiahnutiu cieľa pre rok 2030 – zmiernenie dôsledkov sucha na krajinu, ktoré však nebude možné celkom eliminovať.

Využívanie vôd z pohľadu zachovania vodných zdrojov (podrobnejšie hodnotenie od str. 121)

Zmena od roku 2005		Odbery povrchovej vody poklesli v porovnaní rokov 2005 a 2022 o 55,14 % a podzemnej vody o 5,93 %. Index využívania vody plus (WEI+) dosiahol hodnotu 1,20 %.
Posledná medziročná zmena		Zaznamenaný bol mierny nárast odberov podzemnej vody o 2,67 % a odbory povrchovej vody mierne poklesli o 1,86 %
Stav (2022)		Percento celkových odberov z odtoku z územia SR dosiahlo 8,49 % a podiel využívaných podzemných vôd z celkových dokumentovaných využiteľných množstiev podzemných vôd dosiahol 14,07 %.
Prognóza plnenia cieľov ES 2030		Efektívne využívanie vodných zdrojov bude závisieť od vývoja množstva odberov povrchových a podzemných a od vývoja množstva disponibilných vodných zdrojov. SR v súčasnosti disponuje relatívne dostatočnými vodnými zdrojmi. Realizáciou opatrení na adaptáciu na zmenu klímy, zadržiavaním vody v krajine a znížením nárokov na vodu zefektívnovaním výrobných procesov, budú vytvorené ďalšie predpoklady, aby bol tento stav zachovaný.

Čisté ovzdušie

Emisie znečisťujúcich látok (podrobnejšie hodnotenie od str. 124)

Zmena od roku 2005		Od roku 2005 do roku 2021 emisie znečisťujúcich látok poklesli. Emisie SO ₂ poklesli o 84 %, NO _x o 45 %, CO o 39 %, PM ₁₀ o 45 %, PM _{2,5} o 48 %, NH ₃ o 23 % a NMVOC o 34 %.
Posledná medziročná zmena		Medziročne došlo k nárastu emisií väčšiny sledovaných znečisťujúcich látok - emisie SO ₂ narástli o 6 %, NO _x o 4 %, CO o 20,8 %, PM ₁₀ o 3,1 %, PM _{2,5} o 7,4 % a NMVOC o 4,7 %. Výnimkou boli NH ₃ , ktoré zaznamenali pokles o 6,4 %.
Stav (2021)		V súčasnosti SR plní záväzky vyplývajúce z príslušných medzinárodných záväzkov vzťahujúcich sa k emisiám znečisťujúcich látok.
Prognóza plnenia cieľov ES 2030		Trend vývoja emisií znečisťujúcich látok z dlhodobého hľadiska sa spomalil, resp. zastavil. Pre splnenie sprisnených cieľov k roku 2030 je okrem dôslednej implementácie opatrení prijať aj dodatočné opatrenie. Záväzky znižovania emisií po roku 2030 bude náročné dodržať.

Kvalita ovzdušia (podrobnejšie hodnotenie od str.135)

Zmena od roku 2005		Zaznamenaný bol pozitívny trend vo vývoji kvality ovzdušia aj napriek jeho mierne kolísavému priebehu.
Posledná medziročná zmena		Oproti predchádzajúcemu roku bol zaznamenaný nárast počtu prekročení limitných a cieľových hodnôt.
Stav (2022)		Stále sú zaznamenané prekročenia povolených hodnôt vo väzbe na ochranu ľudského zdravia pre PM ₁₀ (3), PM _{2,5} (3), BaP (10) a prízemný ozón (2) a tiež prekročenia povolených hodnôt pre prízemný ozón pre ochranu vegetácie a lesov.
Prognóza plnenia cieľov ES 2030		Napriek súčasnému pozitívnemu trendu vo vývoji emisií znečisťujúcich látok a predpokladu splnenia stanovených cieľov ich zníženia v období rokov 2020 – 2029, pravdepodobne nebude dosiahnutý cieľ, aby znečistenie ovzdušia nemalo významné nepriaznivé vplyvy na ľudské zdravie a životné prostredie.

Zelené hospodárstvo

Smerom k obehovému hospodárstvu

Produktivita zdrojov (podrobnejšie hodnotenie od str. 161)

Zmena od roku 2005		Od roku 2005 došlo k nárastu produktivity zdrojov o 87,9 %.
Posledná medziročná zmena		V porovnaní s predchádzajúcim rokom došlo k nárastu produktivity zdrojov o 3,6 %.
Stav (2021)		Aj napriek zaznamenanému dlhodobejšiemu rastu pretrváva nízka produktivita zdrojov v porovnaní s ostatnými krajinami EÚ.

Obehové (recyklované) materiály (podrobnejšie hodnotenie od str. 162)

Zmena od roku 2010		Od roku 2010 došlo k nárastu miery využívania obehových materiálov o 4 percentuálne body.
Posledná medziročná zmena		Miera využívania obehových materiálov sa medziročne zvýšila o 0,9 percentuálneho bodu.
Stav (2022)		Miera využívania obehových materiálov predstavovala 9,1 % a stále tak zostáva pod priemerom EÚ (11,5 % v roku 2022).
Prognóza plnenia cieľov		Na dosiahnutie nezáväzného cieľa do roku 2030, ktorý stanovila EÚ (zdvojnásobiť mieru využívania obehových materiálov v porovnaní s rokom 2020) potrebuje SR dosiahnuť za 8 rokov nárast o viac ako 100 % (11,7 percentuálneho bodu), čo sa vzhľadom na dlhodobú stagnáciu (s výnimkou v roku 2020) zatiaľ nedari naplniť.

Ekoinovačný index (podrobnejšie hodnotenie od str. 162)

Zmena od roku 2012		Od roku 2012 sa SR v rebríčku prepadla z 19. na 21. miesto (z celkovo 27 členských štátov EÚ).
Posledná medziročná zmena		SR zostala v rebríčku na 21. mieste (z celkovo 27 členských štátov EÚ).
Stav (2022)		SR sa dlhodobo umiestňuje v spodných priečkach rebríčka a je zaradená medzi tzv. dobiehajúce krajiny.

Nakladanie s komunálnymi odpadmi (podrobnejšie hodnotenie od str. 166)

Zmena od roku 2005		Došlo k výraznému poklesu množstva vyprodukovaných komunálnych odpadov ukladaných na skládku (o vyše 39 percentuálnych bodov). Miera recyklácie komunálnych odpadov výrazne vzrástla (o približne 50 percentuálnych bodov).
Posledná medziročná zmena		Podiel skládkovaných komunálnych odpadov medziročne klesol o 1,3 percentuálneho bodu. Miera recyklácie komunálnych odpadov vzrástla o 0,6 percentuálneho bodu.
Stav (2022)		Pretrváva vysoký podiel skládkovania komunálnych odpadov (39,3 %). Recyklácia komunálnych odpadov dosiahla v roku 2022 úroveň 49,5 %.
Prognóza plnenia cieľov ES 2030		Cieľom v oblasti komunálneho odpadu je znížiť mieru jeho skládkovania na menej ako 25 % z celkového množstva komunálneho odpadu do roku 2035. Na dosiahnutie cieľa je potrebné urýchliť odklon komunálnych odpadov od ich skládkovania. Ďalším cieľom v tejto oblasti je zvýšiť mieru recyklácie komunálneho odpadu, vrátane jeho prípravy na opätovné použitie na 60 % do roku 2030. Na dosiahnutie cieľa je potrebné, aby miera recyklácie komunálnych odpadov aj naďalej rástla.

Odpady z obalov (podrobnejšie hodnotenie od str. 173)

Zmena od roku 2005		Miera recyklácie odpadov z obalov od roku 2005 rastie. Kým v roku 2005 bola miera recyklácie pri sledovaných odpadoch z obalov 45,21 %, v roku 2021 to bolo 73,86 %.
Posledná medziročná zmena		Miera recyklácie všetkých odpadov z obalov vzrástla medziročne zo 70,8 % na 73,86 %.
Stav (2021)		Minimálne stanovené ciele recyklácie do roku 2025 sú u všetkých odpadoch z obalov plnené už v súčasnosti.

Zelené verejné obstarávanie (GPP) (podrobnejšie hodnotenie od str. 178)

Zmena od roku 2007		Trend uplatňovania GPP je od roku 2007 kolísavý, z dlhodobejšieho hľadiska s nepriaznivým vývojom napriek nárastu v posledných rokoch.
Posledná medziročná zmena		Zaznamenaný bol nárast podielu počtu zákaziek GPP na celkovom počte (nárast o 6,6 percentuálneho bodu), avšak v prípade podielu zákaziek GPP vo väzbe na hodnotu zákaziek bol zaznamenaný pokles o 0,93 percentuálneho bodu.
Stav (2022)		Úroveň GPP je stále nízka, hodnotenie vychádzalo z prieskumu, do ktorého sa zapojila necelá štvrtina dotknutých verejných inštitúcií. V roku 2022 bola dosiahnutá úroveň podielu zákaziek GPP na celkovom počte 11,75 % a podielu zákaziek GPP na celkovej hodnote zákaziek 16,77 %.
Prognóza plnenia cieľov ES 2030		Cieľom je, aby do roku 2030 Slovensko zeleným verejným obstarávaním zabezpečovalo aspoň 70 % celkovej hodnoty verejného obstarávania a aspoň 70 % z celkového množstva zákaziek vo verejnom obstarávaní. Na dosiahnutie cieľa je potrebné, aby Slovensko výrazne zvýšilo podiel GPP z celkovej hodnoty verejného obstarávania a z celkového množstva zákaziek vo verejnom obstarávaní, inak hrozí, že Slovensko nesplní stanovený cieľ.

Ekonomická a zároveň ekologická energia

Energetická efektívnosť vyjadrená vo forme primárnej energetickej spotreby (PES) (podrobnejšie hodnotenie od str. 186)

Zmena od roku 2005		Od roku 2005 bol zaznamenaný 5,6 % pokles primárnej energetickej spotreby.
Posledná medziročná zmena		Medziročne došlo k výraznému 8,3 % nárastu primárnej energetickej spotreby.
Stav (2021)		Je predpoklad splnenia národného cieľa energetickej efektívnosti pre rok 2030 v primárnej energetickej spotrebe, neprekročiť úroveň 15,7 Mtoe.
Prognóza plnenia cieľov ES 2030		Dosiahnutie cieľa 30,3 % pre energetickú efektívnosť (v podobe 30,32 % zníženia PES) je podmienené dôslednou implementáciou všetkých prijatých opatrení uvedených v Integrovanom národnom energetickom a klimatickom pláne na roky 2021 – 2030.

Energetická efektívnosť vyjadrená vo forme konečnej energetickej spotreby (KES) (podrobnejšie hodnotenie od str. 186)

Zmena od roku 2005		Došlo k 0,3 % nárastu konečnej energetickej spotreby.
Posledná medziročná zmena		Oživenie ekonomiky po pandémie COVID-19 sa odrazilo na výraznom 11,7 % medziročnom náraste konečnej energetickej spotreby.
Stav (2021)		KES bola v roku 2021 vyššia ako v roku 2005. Dosiahnutie cieľa energetickej efektívnosti pre rok 2030 v podobe úspor KES (10,27 Mtoe) si bude vyžadovať veľké úsilie vo všetkých sektoroch.
Prognóza plnenia cieľov ES 2030		Dosiahnutie cieľa 30,3 % pre energetickú efektívnosť (v podobe 30,32 % zníženia KES) je podmienené dôslednou implementáciou všetkých prijatých opatrení uvedených v Integrovanom národnom energetickom a klimatickom pláne na roky 2021 – 2030. Splnenie cieľa však bude problematické dosiahnuť.

Obnoviteľné zdroje energie (OZE) (podrobnejšie hodnotenie od str. 188)

Zmena od roku 2005		Došlo k nárastu podielu OZE na hrubej konečnej energetickej spotrebe zo 6,4 % v roku 2005 na 17,4 % v roku 2021.
Posledná medziročná zmena		Dosiahnutý bol minimálny medziročný nárast podielu OZE (nárast o 0,1 percentuálneho bodu).
Stav (2021)		SR prijala národný cieľ dosiahnuť 19,2 % podiel energie z OZE v roku 2030. Je predpoklad tento cieľ dosiahnuť.
Prognóza plnenia cieľov ES 2030		Dosiahnutie cieľa 19,2 % zvýšenia podielu OZE bude podmienené dôslednou implementáciou všetkých prijatých opatrení uvedených v Integrovanom národnom energetickom a klimatickom pláne na roky 2021 – 2030. Prioritou bude využívanie OZE najmä v doprave a na výrobu tepla a chladu.

Emisie skleníkových plynov z energetiky (podrobnejšie hodnotenie od str. 189)

Zmena od roku 2005		V období od roku 2005 do roku 2021 došlo k poklesu emisií skleníkových plynov z energetiky o 30,7 %.
Posledná medziročná zmena		V roku 2021 došlo k výraznému 13 % nárastu emisií skleníkových plynov z energetiky.
Stav (2021)		Emisie skleníkových plynov z energetiky boli v roku 2021 napriek ich medziročnému nárastu jedny z najnižších od roku 1990.
Prognóza plnenia cieľov ES 2030		Pokles emisií skleníkových plynov z energetiky za predpokladu prijatia a aplikovania cielených politík, opatrení a investícií by mal viesť k poklesu celkových emisií skleníkových plynov v SR a tým prispieť k dosiahnutia EÚ cieľov zníženia emisií skleníkových plynov.

Ekonomické nástroje pre lepšie životné prostredie

Náklady podnikov a obcí na ochranu životného prostredia (podrobnejšie hodnotenie od str. 191)

Zmena od roku 2005		Náklady podnikov a obcí na ochranu životného prostredia stúpli od roku 2005 do roku 2022 o 102,2 %.
Posledná medziročná zmena		Medziročne došlo k nárastu nákladov podnikov a obcí na ochranu životného prostredia o 25,9 %.
Stav (2022)		V roku 2022 náklady podnikov a obcí na ochranu životného prostredia pokračovali v náraste.

Dane s environmentálnym aspektom (podrobnejšie hodnotenie od str. 210)

Zmena od roku 2005		Od roku 2005 došlo k nárastu celkového finančného objemu daní s environmentálnym aspektom o 139,6 %.
Posledná medziročná zmena		Medziročne došlo k poklesu celkového finančného objemu daní s environmentálnym aspektom o 8,2 %.
Stav (2022)		Výška environmentálnych daní v prepočte ako podiel na HDP dosiahla v roku 2022 1,99 % a pohybuje sa pod úrovňou priemeru v rámci krajín EÚ.
Prognóza plnenia cieľov ES 2030		Envirostratégia 2030 explicitne nedefinuje ciele pre tento indikátor. Uvádza však možnosť rozširovania environmentálnych daní v jednotlivých oblastiach. Na ich základe budú vybrané opatrenia uplatnené tak, aby sa ich celkový podiel zvýšil. Envirostratégia 2030 tiež odporúča zväziť zavedenie fiškálne neutrálnej environmentálnej daňovej reformy vrátane celkovej daňoodvodovej reformy. Daňová záťaž má byť presunutá na environmentálne škodlivé činnosti.